

Activiteiten jaarverslag 2024

Activiteitenverslag van de Stichting BOLF over 2024

Bewonersoverleg Leegwaterkade, Fijnjekade en omgeving (BOLF) is actief sinds eind 2018 en is sinds 4 december 2020 een stichting (KvK 81115997). De organisatie heeft een bestuur van drie personen en een kerngroep. De kerngroep telde in 2024 vier leden. Daarnaast is er een groep bewoners (commissie Groene handjes) actief met het wekelijks verzorgen van de aan de Fijnjekade en Leegwaterkade geplaatste bloembakken en door bewoners aangelegde geveltuinen en boomspiegels. Inmiddels telt deze groep, inclusief de binnen Groene handjes actieve bestuurs- en kerngroepleden, 20 personen.

Verder hebben zich zo'n dertig bewoners opgegeven om middels een digitale nieuwsbrief op de hoogte gehouden te worden van de ontwikkelingen in ons woon- en leefgebied en van ons bewonersoverleg.

Op deze manier proberen wij steeds meer bewoners betrokken te krijgen en te houden bij de leefomgeving.

Het doel van de stichting is het bevorderen van een goed woon- en leefklimaat voor de huidige en toekomstige bewoners van het gebied in verband met de geplande herontwikkeling ervan. Het werkgebied van BOLF ligt in Laakhavens tussen de spoordijk aan de ene en het Laakkanaal aan de andere kant, beginnende bij het Schipperskwartier tot aan de Calandstraat.

De contacten met de bewoners in het werkgebied van BOLF verliepen grotendeels via de website www.bolflaak.nl en via persoonlijke contacten met leden van bestuur, kerngroep of leden van de commissie Groene handjes.

Naast het deelnemen aan allerlei overleggen over de bouwprojecten legt BOLF prioriteit bij het, in afwachting van de realisatie van het project Campus HHS, stapsgewijs vergroenen met kleine projecten, die passen in de toekomstige ontwikkeling van het campusgebied, zodat dit versteende deel van de stad alvast groener wordt. De activiteitensubsidie van de gemeente wordt voor het grootste deel hieraan besteed gezien de effecten hiervan op de leefomgeving voor bewoners, studenten en mensen die in het gebied werken en de sociale cohesie.

Het Campusproject rondom de Haagse Hogeschool (HHS)

De bedoeling van dit project is het terrein rond de Haagse Hogeschool (HHS) met meer groen in te richten en plaatsen te creëren waar studenten en bewoners buiten kunnen ontspannen of sporten. Het project is al sinds 2018 in de ontwerpfase en BOLF heeft voortdurend, ook in 2024, geprobeerd de voortgang erin te houden. De afgelopen jaren heeft het project weinig voortgang laten zien, maar in 2024 is er wel weer een stap vooruit gezet.

Op 9 september heeft er op initiatief van de gemeente een excursie plaatsgevonden met bij het project betrokken mensen van de gemeente, Cor Geluk van bureau Juurlink&Geluk (ontwerper) en studenten van de Haagse Hogeschool en bewoners en organisaties uit het gebied. Ook BOLF was met een aantal mensen vertegenwoordigd. Er zijn bezoeken gebracht aan de campus van de TU Delft en campus Woudestein van de Erasmus Universiteit.

Op 9 oktober heeft de gemeente in de Haagse Hogeschool een inloopbijeenkomst georganiseerd waarbij bezoekers konden reageren op het huidige schetsontwerp van het campusplan (juli 2024).

De inloopbijeenkomst is redelijk bezocht. Bezoekers konden reageren op zo'n 25-30 posters waarin verschillende aspecten van het ontwerp werden belicht en waar bezoekers middels een post-it hun op- en aanmerkingen en suggesties konden opgeven.

Deze werkwijze is ook de afgelopen jaren steeds gevolgd en BOLF heeft steeds commentaar geleverd op deze werkwijze. Wanneer gewenst wordt dat bewoners en andere stakeholders echt invloed hebben op het ontwerp dan is het dringend gewenst dat stakeholders vooraf kennis kunnen nemen van de plannen en zo nodig ook vooraf met elkaar kunnen overleggen over de onderlinge verbanden tussen de wensen en de te stellen prioriteiten. Dit is ook deze keer niet gebeurd. BOLF heeft zich daarna hard gemaakt om ook de beschikking te krijgen over het complete schetsontwerp, hetgeen gelukt is. We gaan ervan uit dat de organisatoren van toekomstige inspraakmomenten potentiële bezoekers in het vervolg vooraf uitgebreid informeren, zodat het inspraakmoment werkelijk zinvol kan zijn.

Regelmatig onderhoudt BOLF contact met de Haagse Hogeschool over in ontwikkeling zijnde plannen en de omgeving. Een vertegenwoordiging van BOLF heeft na 9 oktober nog gesproken met een vertegenwoordiging van de Haagse Hogeschool, waarbij de Haagse Hogeschool heeft aangegeven te verwachten dat er met de gemeente spoedig overeenstemming kan worden bereikt over de voor de hogeschool nog openstaande discussiepunten in het plan.

Vergroening omgeving

In afwachting van de realisatie van de plannen rond de Campus Haagse Hogeschool zet BOLF zich de laatste jaren intensief in om het 'versteende' gebied alvast verder te vergroenen.

Eind 2021 zijn er op voorstel van BOLF door de gemeente 25 bloembakken geplaatst aan de Fijnjekade om het gebied, in afwachting van het Campusproject HHS, alvast meer te vergroenen. Najaar 2023 is er door DSO (via Dienst Stadsbeheer Groenbedrijf) een bedrag van € 6.000 beschikbaar gesteld voor het plaatsen van een aantal bloembakken langs de Leegwaterkade. BOLF heeft in nauwe samenwerking met medewerkers van de Dienst Stadsbeheer groenbedrijf hiervoor acht cortenstaal-bakken aangeschaft en geplaatst aan de Leegwaterkade. Ook deze bakken worden onderhouden en wekelijks van water voorzien door BOLF. Eind 2023 heeft BOLF een sponsoractie in gang gezet waarbij bedrijven/organisaties in de omgeving (Odido, PostNL, Haagse Hogeschool, Consumentenbond, Oogkliniek) zijn aangeschreven met het verzoek om ook een aantal bakken langs de Leegwaterkade voor hun rekening te nemen. Uiteindelijk hebben allen positief gereageerd en is een bedrag van € 10.000 aan sponsorbijdragen gerealiseerd, waarvoor dertien nieuwe cortenstaal plantenbakken zijn besteld. Deze bakken zijn door de mensen van het Gemeentelijk Groenbedrijf, waarmee BOLF al vele jaren zeer plezierig samenwerkt, gevuld met grond en planten, waarvan de kosten ook met de sponsorbijdragen konden worden betaald.

Bewoners Overleg Leeghwaterkade, Fijnjekade en omgeving (BOLF)

www.bolflaak.nl - e-mail: bolflaak@gmail.com

Met de operatie Steenbreek is er in 2023 door op initiatief van BOLF met de bewoners bestrating weggehaald en vervangen door groenstroken. Met de komst van de nieuwe bakken en de Operatie Steenbreek zijn er op de Leeghwaterkade/Fijnjekade zo'n zestig groenplekken gerealiseerd die door de BOLF vrijwilligersgroep Groene Handjes wekelijks van water worden voorzien en onderhouden.

Het bestuur van BOLF heeft op 8 maart 2024 een plezierig kennismakingsgesprek gehad met wethouder Robert Barker, verantwoordelijk voor Buitenruimte, Dierenwelzijn en Milieu. Het campusplan, de BOLF activiteiten rond vergroening en de visie van de wethouder op groen en leefbaarheid zijn uitgebreid besproken. Tot slot heeft BOLF de wethouder gevraagd om te bezien of een onderdeel van het campusplan, te weten de uitbreiding van drijvende eilandjes en drijvende oevers niet alvast deels kan worden gerealiseerd.

Tot ons groot plezier heeft de wethouder ons op 30 november laten weten dat na diverse gesprekken met het Hoogheemraadschap besloten is om alvast twee extra drijvende eilandjes en twee drijvende oevers te realiseren, een en ander onder voorbehoud van het vergunningstraject.

Op 6 november heeft het stadsdeel in het Laaktheater een “Avond Groen Laak georganiseerd”. Uit het wijkblad van Wijkberaad Laak Centraal (december 2024) :

Avondje Groen

Op woensdag 6 november was er in het Laaktheater een bijeenkomst over het groen in Laak. Ongeveer 50 enthousiaste bewoners namen deel aan dit 'avondje groen'.

Wethouder Robert Barker (Buitenruimte) vertelde over de visie op groen in Den Haag en wat dit betekent voor bewoners. In vier korte filmpjes legden bewoners uit waarom groen zo belangrijk is. Het draagt niet alleen bij aan de biodiversiteit, verkoeling en opvang van regenwater. Maar het is ook goed voor de gezondheid, sociale cohesie en leefbaarheid.

Michel Peyrer (groenbeheerder) vertelde wat er de komende 2 jaar allemaal gaat gebeuren op het gebied van groen in Laak. Zo komen er meer bomen en meer groen. Ook wordt de kwaliteit van bomen verbeterd en worden bomen vervangen. Goede communicatie en participatie met bewoners en ondernemers staat daarbij voorop.

Kwaliteitsplan/Actieplan Laak

In mei 2022 hebben een aantal bewonersorganisaties uit Laak een brandbrief gestuurd aan het College van B&W. In de brief wordt het College opgeroepen nu eens serieus werk te maken van het oplossen van de problemen waar Laak al jarenlang mee te kampen heeft, zoals overbewoning, verpaupering, verkamering en vervuiling.

De gemeenteraad heeft naar aanleiding hiervan een motie ingediend, die breed is gesteund, waarin het College wordt opgeroepen om hiermee aan de slag te gaan.

Dit heeft geleid tot een in november 2022 verschenen Conceptplan van aanpak Laak, hetgeen uiteindelijk heeft geresulteerd in een in het voorjaar 2023 vastgesteld Actieplan Laak (RIS 315201). Dit zal de komende jaren worden uitgevoerd. De gemeente heeft hiervoor een Klankbordgroep Actieplan Laak samengesteld, waarin BOLF is gevraagd deel te nemen, omdat ook ons gebied tot Laak behoort.

Regelmatig heeft de gemeente in 2024 de klankbordgroep Actieplan Laak bijeen geroepen om de voortgang te bespreken. De uitvoering van het Actieplan Laak zal enkele jaren in beslag nemen.

Overleggen en contacten

BOLF neemt deel aan het **8-wijkenoverleg**, dat zijn de wijken die te maken hebben met de CID-plannen voor grootschalige woningbouw rondom drie NS-stations in Den Haag. Aan dit overleg nemen vertegenwoordigers van organisaties deel uit Bezuidenhout, Bezuidenhout-West, Rivierenbuurt & Spuikwartier, Stationsbuurt, Rondom het Plein, Oude Centrum, Laak Centraal en BOLF. Binnen dit overleg wordt gesproken over CID-brede thema's als participatie, mobiliteit, leefbaarheid etc., als ook over afzonderlijke projecten binnen één van de CID gebieden. Waar mogelijk proberen bewonersorganisaties uit het 8-wijkenoverleg zoveel als mogelijk gezamenlijk naar buiten te treden wat wijk-overstijgende CID-items betreft.

Vertegenwoordigers van de diverse bewonersorganisaties uit het 8-wijkenoverleg, dus ook BOLF, nemen deel aan de Klankbordgroep CID, die verspreid over 2024 twee keer bij elkaar is gekomen om te spreken over de participatie van bewoners bij CID projecten. Van de zijde van de gemeente nemen aan de Klankbordgroep CID deel : programmadirecteuren, projectmanagers, gebiedsregisseurs en communicatiemedewerkers.

Los van de formele overleggen m.b.t. Klankbordgroep CID vindt er regelmatig overleg plaats tussen de vertegenwoordigers van de deelnemende wijkorganisaties over projecten die uitwerking hebben op de leefbaarheid in meerdere wijken.

Bovendien staan we sterker als we met 8 wijken samen opkomen voor de belangen van de bewoners.

Ook is er incidenteel overleg met de verschillende **projectontwikkelaars** van de hoge woongebouwen die in de omgeving moeten komen. BOLF heeft er in de verschillende overleggen steeds op gelet of een goed leefklimaat in de omgeving kan worden gerealiseerd. Hierbij zijn vooral de te verwachten windhinder en schaduwwerking van belang. Ook wordt veel aandacht besteed aan het verplichte percentage sociale huurwoningen en middel-dure huurwoningen en welke voorzieningen in of nabij het gebouw zijn opgenomen in het bouwplan.

Het gaat om de ontwikkelaar van **The Grace**, Included Development, dat moet worden gebouwd tussen het Schipperskwartier en de spoordijk. (zie foto hieronder) De voorbereiding en formaliteiten (vergunningen etc.) voor dit project zijn al in 2022 afgerond. Eind 2023 is een start gemaakt met de sloop. Eind 2024 is de sloop afgerond en worden voorbereidingen getroffen voor de bouw.

Verder is er overleg met de ontwikkelaarscombinatie (Redevco – v/h Life- en Sens Real Estate) die het Stationspostkantoor hebben her-ontwikkeld en die nu plannen ontwikkelen voor diverse woontorens aan de Waldorpstraat in het zogenoemde **HS-kwartier**. Dat is het gebied langs de spoordijk aan beide zijden van de ingang van Station Hollands Spoor. Ook in deze overleggen is een goed leefklimaat voor de toekomstige en de huidige bewoners in de buurt een vast onderwerp van gesprek. (foto hieronder van een voorlopig ontwerp).

Het project naast de uitgang van het Hollands Spoor (uitgang Laakzijde) heeft de naam Escher Gardens en begin 2024 is hiervoor het ontwerp bestemmingsplan (RIS 317120) ter inzage gelegd. BOLF heeft hierop in januari 2024 een zienswijze ingediend, die is ondersteund door meerdere bewonersorganisaties.

Ook vindt regelmatig overleg plaats met projectontwikkelaar COD die het project op de locatie van de Megastores ontwikkelt. Met de ontwikkelaar van de Waldorp Four, vier torens langs het Spoor aan de Waldorpstraat richting Calandstraat, heeft ondanks verwoede pogingen van BOLF nog steeds geen overleg plaatsgevonden, maar dit is gepland voor februari 2025. Dit gesprek vindt plaats met Sustay, een ontwikkelaar die het project recent heeft overgenomen.

Er is ook regelmatig overleg met mensen van de **Haagse Hogeschool (HHS)** over diverse onderwerpen waarmee zowel de HHS, haar studenten als de bewoners te maken hebben.

Met het **Wijkberaad Laakhavens**, is er een periodiek overleg, samen met de andere bewonersorganisaties in Laakhavens. Het gaat er daarbij vooral om elkaar op de hoogte te houden van zaken waarmee men bezig is, en om inspraak te hebben bij de CID-plannen in Laakhavens. Ook wordt met het Wijkberaad samengewerkt voor wat de informatievoorziening aan bewoners betreft. BOLF verzorgt een pagina in de wijkkrant van Laakhavens en er wordt samengewerkt voor wat betreft de informatie op de websites van beide organisaties.

Met het **Wijkberaad Laak Centraal** wordt waar mogelijk samengewerkt en informatie uitgewisseld.

Met de **Stichting Haags Industrieel Erfgoed (SHIE)** wordt contact onderhouden over de ontwikkelingen in ons gebied.

Energietransitie

In het activiteitenverslag van BOLF over 2023 hebben wij de situatie in ons werkgebied geschetst m.b.t. de energietransitie. Hierin is in 2024 geen verandering opgetreden.

BOLF intern

Bestuur

Peter van Daalen de Jel, voorzitter
Hannie Troost, secretaris
Maarten van Muijen, penningmeester

Commissies en vertegenwoordigingen

- Kerngroep
- Nul op de meter (energie-transitie)
- Klankbordgroep CID
- Klankbordgroep Actieplan Laak
- 8-wijken overleg CID
- Groene handjes (commissie die de bloembakken verzorgt en zich bezighoudt met vergroening)
- Campus HHS

Contact en informatie

E-mail: bolflaak@gmail.com

Website: www.bolflaak.nl

Den Haag, 27 februari 2025